

in ni sumnje, da bi ga mnogo bolje upotrebljali, da ne napravlja časih bolečin v želodcu. V familiji mlečnic nahajamo še neki izreden pojav, ki ga Martius v svojem potopisu z Brazilije omenja. Ondi raste mlečar „Euphorbia phosphorea“, kateri z lepo fosforno svetlobo razsvetljuje temne moči, in ta svetloba prihaja od mlečnega soka, katero iz debla curi.

Novice.

— **Imenovanje.** Presvitli cesar je imenoval deželnega nadsodišča svetnika g. Edmunda Schrey-a pl. Redlwertha višjim državnim pravdnikom pri nadsodišči v Gradci.

— **Osebnosti.** Namesto umrlega dr. Grossa imenovan je voditeljem okr. sodišča v Idriji g. J. Cizej ondotni sodni pristav in dodeljen mu je kot pomočnik g. J. Pogačnik avskultant iz Ljubljani. — Okrajnim glavarjem v Voloski imenovan je namestniški tajnik v Trstu g. Alojzij Fabiani.

— **Premeščenje.** Znan slovenski pisatelj in izumitelj zrcala za pregledovanje pušk, g. Fridolin Kavčič, nadporočnik pri ljubljanskem brambovskem bataljonu št. 25 premeščen je v Celovec.

— **Na mestnih ljudskih šolah** se dosedaj običajne pustne počitnice (pustni pondeljek in torek) odpravijo in mestu njih bota liki srednjim šolam prosta dva dneva na koncu prvega poluleta. Prvo polulete sklone se pa jutri dne 13. t. m.

— **Družbe sv. Cirila in Metoda** odbor je v svoji zadnji seji, 13. januarja t. l. sklenil od gg. ljubljanskih bogoslovcev kupiti 200 proizvodov njihovih „Pomladnih glasov“ zato, ker je ta knjižica po svoji miljeni vsebini kar najpripravnejša naše družbe interesom, in pa zato, da se tako nadarjeni kot rodoljubni pisatelji rešijo menda jim žugajočih materijelnih izgub. A ne samo, da so nam gospodje pisatelji ob imenovanem nakupu 20 proizvodov navrgli, — te dni so nam doposlali kot poseben dar še 55 primerkov tega svojega lepega spisa. Bodi jim torej iskrena družbina zahvala. — Tudi z Dolenske smo prejeli zadnji čas za našo družbo pokroviteljnino. V domoljubji osiveli gospod J. R., ki je ves čas obstanka naše družbe proti njej istotako požrtvovalen, kot napram občinstvu želi biti neznan in skromen, nam je vročil namreč 100 gld. z nastopnimi vrsticami: „Z Višnje gore: Pri zadnjem zborovanji naše podružnice sv. Cirila in Metoda je bil sprejet predlog, da naj višnjegorski župljani zložé skup 100 gld., in se župnija vpiše v društvo kot pokroviteljica z dotičnimi pravicami. Po prizadevanji blagajnika g. J. Skufca in njegovega tovariša je bila kmalu vsota 100 gld. skupaj. Zraven tega sta pristopila o ti priliki višnjegorski podružnici sv. Cirila in Metoda še dva nova ustanovnika, namreč g. Josip Skufca, posestnik v Starem trgu pri Višnji gori, in g. Franjo Štepic, posestnik v Dragi. Zato je tu priloženih 100 gld. za vpisnino župnije Višnja gora kot pokroviteljica in 20 gld. za dva ustanovnika — skupaj 120 gld. Tudi z Dolenske smo zapisali. Zakaj? Zato ker se dolenskega goldinarja po našem mnenju drži časih več kapljic britkega znoja kot pa doneska, pripisanega iz drugih srečnejih pokrajin slovenskega ozemlja. — A dolenski rojaki: ko se Vam istinitim ginjenjem zahvaljujemo za Vaše domorodno srce, izrekamo Vam upanje, da bo Vaše trdo zaslužen darilo naši družbi prav tistega prospeha, kot se v življenji sploh najslastneje ono vživa, kar se je prislužilo s trdim dušnim naporom, ali pa z žuljavo roko. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Prestanek ošpic v Ljubljani.** Ker od 28. januarja do 1. t. m. ni nihče na ošpicah obolel in tudi nihče umrl, smatra se napominana epidemija končana. Tekom traja-

joče bolezni zglašenih bilo je 466 bolnikov, smrtnih slučajev pa 37.

— **Hripa,** ki tudi v Ljubljani ne prizanaša in je pobrala že več priletnih ljudi razsaja posebno hudo tudi v Trstu. Ondi je menda umrljivost še enkrat toliko, kot sicer v tem času. Iz Zagreba se pa poroča, da ima hripa še druge posledice. V ženski kaznilnici namreč je te dni 20 žensk, ki so boleale vsled hripe kar na enkrat zblaznelo. Upile in razsajale tako, da so morali poklicati stražnike in postreščke, da so naredili mir.

— **Novo pevsko društvo.** V Ljubljani ustanovilo se je novo pevsko društvo pod imenom „Prvo slovensko pevsko društvo Ljubljana“. Pravila je c. kr. vlada že potrdila. Namen društvu je gojiti slovensko in sploh slovanska pesen ter prirejati veselice in koncerte. Novemu društvu želimo, da se lepo razvija v prosep slovenske pesni in probujo narodne zavesti.

— **† Dr. Fran Gross.** Neizprosna smrt pobrala nam je zopet blag in vzoren značaj. Umrli dne 8. t. m. v Idriji g. dr. Fran Gross rodil se je leta 1850 v Nazaretu na Spodnjem Štajarskem kot sin preprostih štarišev. Leta 1863 prišel je v Ljubljano na gimnazijo. Tu se je pot spretnim učiteljem in slavnim komponistom, Nedvedem, tudi pridno uril v petji in glasbi. L. 1871 šel se je na Dunaj pravoslovja učiti in tu ga zopet vidimo kot izvrstnega pevca v „Sloveniji“. L. 1876 bil je promoviran doktorjam prava in malo preje postal je rezerven častnik. Od l. 1875 do l. 1883 služil je večinoma pri dunajskih sodiščih in se je mej tem časom vdeležil tudi bosenske okupacije in bil pri bitki pri Žepčah dne 7. avgusta 1878. l. Od l. 1883 do 1886 l. je bil v Ptuj pri sodišču, l. 1886 pa je bil premeščen k deželnemu sodišču v Ljubljano, kjer je ostal do meseca novembra 1891. l. kateri mesec je bil poslan v Idrijo za voditelja ondotnega okrajnega sodišča. Dr. Gross se je jako rad na ledu drsal in pri tem je pred 14 dnevi tako nesrečno padel, da si je nogo spahnil in da so ga morali v stanovanje prenesti. Upanje je bilo, da bo že kmalu okreval, pa kar ga se loti plućnica in mu pretrga nit življenja. — Pokojnik bil je jako ljubeznjiv in prijazen in vsakdo, ki je občeval z njim prikupil se mu je nad vse. Razen dober jurist bil je kakor omenjeno dr. Gross tudi velik prijatelj petja in glasbe, in se je kot takega pokazal pri osnovanju „Slovenskega pevskega društva“ in pri vodstvu „Glasbene matice.“ Blag mu spomin!

— **Umrli sta v Trstu** pretečeni teden bivši poveljnik tržaškega okoličanskega batalijona, umirovljeni podpolkovnik Julij Mauroner in dr. Ivan Lozar, umirovljeni gimnazijski ravnatelj. Pokojnika sta bila oba naklonjena Slovencem in slednji je bil svoje dni kot okoličanski poslanec še dober zagovornik narodnih pravic.

— **Umrli je** pretečeni teden oskrbnik cesarske graščine v Miramaru pri Trstu, g. vitez Edvard Orel, umirovljeni pomorski častnik.

— **Umrli je** dne 10. t. m. g. Peter Budnar, c. kr. poštni oficijal pri tukajšnjem poštnem uradu. Pokojnik bil je jako priljubljen človek.

— **Novi poštni in brzojavni urad.** Občina Rovte pri Logatci in ž njo dve drugi sosedni občini storile so potrebne korake, da se v Rovtah napravi poštni in brzojavni urad. V prosep prometa je le želeti, da bi se želja imenovanih občin vresničila.

— **Občinski odbor v Mokronogu** izvolil je za župana Frančiška Zupančiča iz Sv. Križa, Janeza Dolinška iz Doljnih Laknič, Karola Šašeljna, Antona Majena in Janeza Povšeta iz Mokronoga in Frančiška Piseka iz Ostrožnika za občinske svetovalce.

— **Slovenska ljudska šola v Gorici.** Goriški Slovenci dobe menda vender le svojo javno slovensko ljudsko šolo. Kakor se čuje namreč začeli so se višji krogi zanimati za opravičene zahteve Goriških Slovencev.

— **Zadružni občni zbor.** Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, skuharjev in žganjetočnikov imela bo svoj občni zbor dne 16. februarja t. l. ob 1½3 uri popoldne v tukajšnji mestni dvorani. Na dnevnem redu je točka o spremembi zadružnih pravil.

— **Ognjegasno društvo v Št. Jerneji na Dolenjskem** je pri svojem zadnjem občnem zboru sklenilo upeljati slovensko povelje. Da bi pač ona ognjegasna društva po Slovenskem, ki še nimajo slovenskega povelja, posnemali vrle Šentjercane in dala že enkrat slovo usiljeni nemščini.

— **Kmetsko bralno društvo** imenuje se novo bralno društvo, ki se je ustanovilo v Biljah pri Gorici. Pravila poslala so se že c. kr. namestništvu v Trst v potrjenje. Zopet nova narodna postajanka v okolici poitalijančene Gorice.

— **Novo bralno društvo.** V Škofji Loki ustanovilo se je slovensko bralno društvo in je imelo svoj osnovalni zbor dne 7. februarja t. l.

— **Častna diploma.** Velenjski Slovenci poklonili so velezaslužnemu deželnemu poslancu in neutrudljivemu boritelju za narodne pravice gosp. župniku dr. Lipoldu povodom njegovega 50. rojstnega dne v znak hvaležnosti lepo izdelano častno diplomu.

— **Razglas.** Ker se je zadnje čase pri goveji živini in pri prašičih, pripeljanih iz Bosne v avstrijske dežele, opetovano pokazala kuga na parkljih in na gobci, zatorej deželna vlada prepoveduje brez posebnega dovoljenja uvažati parkelj nato živino iz Bosne in Hercegovine na Kranjsko.

Naša društva. Katoliško politično društvo je imelo v nedeljo, dne 3. januarja v rokodelskem domu svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad 70 društvenikov:

— Zbor otvori predsednik kanonik Klun, pozdravi navzoče, omeni smrt nadvojvod Henrika in Žige ter pozove zbornike, da v znak društvenega sožalja vstanejo. — Za njim poroča tajnik Kalan natanko in obširno o društvenem delovanju, ki je bilo posebno z ozirom na raznovrstne (državnozbornske, občinske in deželnozbornske) volitve zelo živahno. Društvo je priredilo več volilnih in družih shodov (Idrija, Škofja Loka, Bled, Žužemperk). Število društvenikov močno raste. „Domoljuba“, ki zastopa društvene namene med slovenskim občinstvom se bo tiskalo v tem letu po 7000 iztisov. — Blagajnik Klein poroča o denarnem stanju ki je tudi ugodno. Želeti bi bilo le, da bi bilo plačevanje udnine točnejše. — Izvrši se potem dopolnilna volitev v odbor. — Ker so nekateri dosednji odborniki izjavili se, da zaradi raznih drugih opravil ne morejo zopet sprejeti odborništva, bili so soglasno izvoljeni gg.: dr. V. Gregorič, A. Kalan (tajnik), K. Klun (predsednik), I. Peterca (blagajnik), K. Polak, Fr. Povše (I. podpredsednik), L. Ravnihar (II. podpredsednik), dr. I. Šusteršič, Ignacij Žitnik (vsi v Ljubljani) in A. Belec (v Št. Vidu nad Ljubljano). Kot namestnika sta bila izvoljena gg. dr. I. Janežič in Fr. Peterca, kot pregledovalca računov pa zopet potrjena gg. L. Gestrin in J. Pichler. Konečno je bil po predsednikovem nasvetu bivši I. podpredsednik, deželni glavar O. Detela med glasnim pritrdjevanjem soglasno izvoljen za I. častnega člana društva. — Po končanem občnem zboru vršil se je društveni shod. Govorila sta državna poslanca gg. Klun in Povše, prvi o sedanjem političnem položaju, drugi o trgovinskih pogodbah. Prvi je pojasnil numerično razmerje posameznih državnozbornskih klubov na podlagi zadnjih volitev in utemeljeval postopanje slovenskih državnozbornskih poslancev, ki se niso hoteli pridružiti Mladočehom, niti osnovati jugoslovanskega kluba, ki so marveč stopili v velik Hohenwartov klub, kateri vsigdar uvažuje tudi njihove posebne želje. Bili so sicer zmerni, ako treba pa tudi

odločni. Z ozirom na sedanje politične razmere treba največje previdnosti. — Po nasvetu dr. Gregoriča se izreče, da shod slovenskim državnim poslancem za njih možato in odločno postopanje soglasno svoje zaupanje. — Poučno je bilo tudi predavanje družega govornika, ki je s številkami pojasnil, koliko se v naši državi različnih izdelkov izvaža in vvaža. Iz tega poročila se je dalo posneti, da bodo Slovenci po novih pogodbah glede vina sicer na škodi, glede živine, žita in lesa pa na boljšem z ozirom na bolj živahno kupčijo in na bolj stalne cene. — Obe predavanji ste bili z odobravanjem sprejeti.

Šolstvo. Na ednega ljudskega učitelja javnih šol pride v Dalmaciji 49 učencev, na Tirolskem 50, v Nižji Avstriji, na Češkem 70, na Solnograškem 74, na Primorskem 76, na Moravskem 78, na Koroškem 79, v Galiciji 80, na Štajerskem 85, v Šleziji 87, v Bukovini 90, v Zgornji Avstriji 91, na Kranjskem 102. Kranjski učitelji imajo torej najtežavnejšo nalogo.

— **Umor iz lakomnosti.** Pri Šent Paternijonu na Koroškem je neki hlapec umoril družega hlapca samo zaradi tega, ker bi bil ta imel stopiti v isto službo. Morilec, ki je truplo že zagrebel, so prijeli.

— **Pri štajarski eskomptni banki** v Gradcu prišli so nasled velikemu poneverjenju. Uradnik Ernest Bannert poneveril je vsoto 136.000 gld. Bannert je bil po Gradcu jako znana oseba in vsem se je že čudno zdelo, kako more s svojo družino tako potratno živeti, ko ima vendar le 2000 gld. plače na leto. porabil pa je po splošnem mnenju okrog 12.000 gld. na leto. Bannerta je policija že prijela.

— **Nova železnica.** Posestnik Julij pl. Szajbely in podjetnik Müller prosila sta za dovoljenje da smeta pričeti s tehničnimi pripravljalnimi deli za lokalno železnico, ki bi peljala iz rudnika Št. Janž do železniške postaje v Sevnici na Štajarskem. V to potreben denar je že zagotovljen in ta železnica, ki bo 15 kilometrov dolga pričela se bode menda v kratkem graditi.

Listnica vredništva.

Gosp. Andrej R. v Pr. pri Ljubljani. Razpoka in druge razkavosti v obdelanem lesu, kateri se konečno prevleče s kako barvo, zamažemo na razne načine. Gorski kredi (Grundkreide) treba pridjati malo limove vode in z nastalim testom razpoke zamazati; drugi vzemo mavca (gipsa) namesto krede. pridenejo mu zopet nekaj limove vode in vtlačijo nastalo testo v razpoke. V obeh slučajih treba s plovcem ali votličem (Bimsstein) zgladiti in zbrusiti dotično mesto, ko se lepilo posuši. Zelo fino se zamažejo manjše razpoke, ako denete nekaj lima skoncema na les, potem pa z dletom ali pa nožem les praskate; tako nastane zmes lima in lesnih drobcev, ki se z dletom prenese na razpoko in vtisne vanjo.

Večje luknje, razpoke itd. se zalijó tudi z rastopno zamazko: 1 del kolofonije in 2 dela rumenega voska se stopita skupaj, potem se pa primešata 2 dela dobro semljete žgane okre (Ocker).

Tudi sirovo lepilo se včasih z vspehom rabi. Posneto mleko treba skisati, sirotko izžmeti, potem pa ji primešati toliko stolčenega žganega vapna, da nastane precej čista kaša. To lepilo treba takoj porabiti, ker se zelo hitro strdi.

Gosp. A. V. v C. Cene limu na Dunaji so bile v tednu od 18. januarja do 23. januarja t. l.: 100 kilogr. rumenega, finega, mizarskega lima 26—28 gold., srednje sorte 23—25 gold., rujavega 22—23 gold., črnega 14—15 gold.